

αδερφός

αδερφός κ. **αδελφός**, ο, ουσ. [<αρχ. ἀδελφός], ο αδελφός. **1.** ο πολύ καλός, ο πολύ στενός φίλος: «από μικρά παιδιά είναι σαν αδερφοί». **2.** φιλική προσφώνηση σε άτομο που δε γνωρίζουμε το όνομά του: «αδερφέ, πώς μπορώ να πάω σ' αυτή τη διεύθυνση;». (Λαϊκό τραγούδι: *στο κελί το διπλανό μου φέραν κάποιον αδελφό μου*). **3.** (στη γλώσσα του στρατού) βλ. συνηθέστ. *αδέρφι*. **4.** φιλική προσφώνηση σε οικείο ή σε άτομο που δε γνωρίζουμε το όνομά του: «πώς από δε, αδερφέ! || αδερφέ, προς τα πού πέφτει η τάδε οδός;». Ακούγεται και **αδρεφός**, ο·

- *αδερφέ μου!* επιφωνηματική έκφραση απορίας, έκπληξης ή θαυμασμού: «αδερφέ μου, για δες τι κάθισε κι είπε για μένα ο αφιλότιμος! || αδερφέ μου, για δες μια γυναικάρη που έρχεται απ' απέναντι!». (Λαϊκό τραγούδι: *μπήκε ο χειμώνας και δεν έχω φράγκο· πώς θα την περάσω δε μου λες, ρε Βάγγο; έπιασε το κρύο και το ξεροβόρι κι είμαι, αδερφέ μου, δίχως πανωφόρι*).·

- *βρε αδερφέ!* βλ. φρ. *ωχ αδερφέ(!)*·

- *δε βαριέσαι αδερφέ!* (γενικά) έκφραση αδιαφορίας. (Τραγούδι: *κι εμείς οι τρεις στον καφενέ τσιγάρο πρέφα και καφέ βρε δε βαριέσαι δε βαριέσαι αδερφέ*).·

- *ο αδερφός μου κι εγώ ενάντια στον ξάδερφο, κι οι τρεις μαζί ενάντια στον ξένο*, βλ. λ. [ξένος](#)·

- *ο καλός ο γείτονας είναι κι απ' τον αδελφό σου πιο καλός*, βλ. λ. *γείτονας*·

- *ο μεγάλος αδερφός*, **α.** χαρακτηρισμός ατόμου που προστατεύει κάποιον: «αν δεν ερχόταν ο μεγάλος αδερφός του, θα τον είχαν σακατέψει στο ξύλο». Από τη στερεότυπη έκφραση μικρού παιδιού που το ενοχλούν, πως θα ζητήσει τη βοήθεια του μεγάλου του αδερφού: «δε θα 'ρθει ο μεγάλος μου ο αδερφός; Θα δείτε τότε τι έχετε να πάθετε!». **β.** σύστημα από διάφορες κάμερες και άλλες σύγχρονες ηλεκτρονικές εγκαταστάσεις προσαρμοσμένες για την παρακολούθηση των πολιτών γενικά (big brother): «σε λίγο καιρό δε θα μπορούμε ούτε να βήξουμε χωρίς να γίνει αντιληπτό απ' το μεγάλο αδερφό». **γ.** είδος ανόητου τηλεοπτικού παιχνιδιού, όπου οι παίκτες απομονωμένοι για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα σε ένα κλειστό χώρο βρίσκονται συνεχώς υπό παρακολούθηση από τηλεοπτικές κάμερες·

- *ρώτα και τον αδερφό μου τον ψεύτη*, βλ. λ. *ψεύτης*·

- *ωχ αδερφέ!* **α.** έκφραση που δηλώνει αδιαφορία, έλλειψη ενδιαφέροντος ή διάθεσης να ασχοληθεί κανείς με κάτι, ο ωχαδελφισμός: «ωχ αδελφέ, δεν πάνε να κάνουν ό,τι θέλουν! || ωχ αδερφέ, εγώ θα βγάλω το φίδι απ' την τρύπα;». (Λαϊκό τραγούδι: *μπορεί για κείνη χίλια βράδια να ξημέρωσα με μαύρο δάκρυ, με τσιγάρο με καφέ, αλλά τον πόνο τον πικρό μου τον ημέρωσα και τώρα λέω μοναχά "ωχ αδερφέ!"*). **β.** έκφραση που δηλώνει δυσφορία: «ωχ αδελφέ, σταμάτα, επιτέλους, αυτή την γκρίνια!». Συνήθως μετά το *ωχ*, ακολουθεί το *βρε* ή το *μωρέ*.